

Како да разберете што е хемотерапија

Информации за пациенти

Што е хемотерапија?

Тоа е вид на лекување на рак со користење на лекови.

Овие антиканцерогени лекови ги убиваат или ги оштетуваат клетките на рак. Тие, исто така, делуваат на некои здрави клетки што може да предизвика несакани последици.

Највообичаените начини на кои се прима хемотерапија се:

- преку инфузија во вената
- преку уста со таблети или капсули
- со инјекција под кожата или во мускул.

Дали сите видови на хемотерапија се исти?

Не. При хемотерапијата се користат многу различни лекови. Истражувачите тестираат кои лекови делуваат најдобро на различни видови на рак.

Најдобрите докази од истражувањата што постојат се користат за подготвување на планови за хемотерапија. Плановите ги користат докторите и други стручни здравствени лица кои даваат хемотерапија.

Секој план содржи детални информации за следните работи:

- пациентите за кои тој план одговара
- кои лекови треба да се користат
- кога тие се даваат
- како тие се даваат
- колкава доза треба да се дава
- дали е потребно да се направат некакви проверки
- можните несакани последици и како тие да се контролираат.

За повеќе информации во врска со плановите за хемотерапија, посетете ги Интернет страниците eviq.org.au/patients-and-carers

Дали секој пациент прима иста доза?

Не. На различни лица им се потребни различни дози на хемотерапија.

Планот за хемотерапија покажува како тоа да се одреди. Тоа може да зависи од телесната тежина или висина на лицето, или од тоа колку добро работат неговите/нејзините бубрези или црниот дроб.

Некои планови за хемотерапија препорачуваат помала доза за постари лица или лица со други здравствени проблеми.

Вашиот доктор ќе ви објасни дали ќе биде потребно да се измени дозата на хемотерапија што ја добивате.

Кој одлучува дали ми е потребна хемотерапија?

Вашиот доктор соработува со тим на други доктори, медицински сестри и стручни здравствени лица. Се работи за таканаречениот **multidisciplinary team** (или **MDT**).

Тимот одлучува какво лекување е најдобро за вас. Лекувањето може да вклучува хемотерапија, операција, радиотерапија или комбинација на овие видови на лекување.

Вашиот доктор ќе ви објасни како секој вид на лекување може да ви помогне, како и да ве информира за било кои несакани последици што можете да ги имате.

Кој вид на хемотерапија ми е потребен?

Кој вид на хемотерапија е најдобар за вас зависи:

- од видот на рак што го имате
- дали ракот се проширил
- од целта на вашето лекување (да се излечите од рак или истиот да се контролира)
- од вашата општа здравствена состојба.

Вашиот доктор ќе избере план за хемотерапија што ќе биде соодветен за вашата состојба.

Дали може да се измени мојата хемотерапија?

Во текот на хемотерапијата, вашиот доктор редовно ќе ве надгледува. Ако добиете сериозни несакани последици, докторот може да направи некои измени.

Измените може да вклучуваат:

- одложување на следниот третман за да му се даде повеќе време на вашето тело да зазdrави
- намалување на дозата на хемотерапија со цел да се контролираат несаканите последици.

Понекогаш, вашиот доктор може да ви препорача друг начин на лекување. Ова може да се случи ако имате сериозни несакани последици, или ако хемотерапијата не делува според очекувањата.

Замолете го вашиот доктор да разговара со вас за било какви измени во вашето лекување и да ви објасни зошто тие се потребни.

Корисни зборови

- **Chemotherapy (Хемотерапија):** Лекување на рак со лекови.
- **Chemotherapy protocol (Протокол на хемотерапија):** Планот што се користи за примање на хемотерапија.
- **Dose (Доза):** Количината на лекот што се прима.
- **Dose reduction (Намалување на дозата):** Кога дозата на хемотерапијата се намалува.
- **Drugs (Лекови):** Лекарства.
- **Multidisciplinary team (Мултидисциплинарен тим - MDT):** Тим на доктори, медицински сестри и други специјализирани здравствени лица.
- **Side effects (Несакани последици):** Несакани последици кои се јавуваат при примање на некој лек (на пример, губење на коса).
- **Treatment delay (Одложување на третман):** Кога следниот третман е одложен за да му се даде повеќе време на телото да зазdrави.

Разговорајте со вашиот доктор

Користете преведувач

Ако ви треба помош при разбирање или зборување на англиски јазик, можете да користите професионални преведувачи.

На разговорите со докторот може да ве придружува член од семејството или пријател, меѓутоа треба да користите преведувач кога разговарате со докторот за вашето лекување.

- Имате право да побарате преведувач.
- Кога ќе ја закажете средбата, кажете дека ви е потребен преведувач.
- Услугите на преведување се бесплатни и доверливи.
- Службата за писмено и усмено преведување (TIS) има усмени преведувачи, чии услуги можете да ги користите ако телефонирате на 13 14 50.

Работи за кои треба да го прашате вашиот доктор

Важно е вие и вашето семејство да поставувате прашања и да се вклучите при донесувањето на одлуки во врска со вашето лекување. На пример:

- Каков вид на хемотерапија ќе примам?
- Која е целта на оваа хемотерапија?
- Кои се несаканите последици кои би можел/а да ги имам?
- Дали моето лекување се заснова врз план за хемотерапија?
- Дали дозите што ги примам се исти како оние препишани во планот?
- Дали се направени некакви измени при лекувањето и како тие би можеле да делуваат на мене?
- Кого треба да го контактирам ако имам било какви прашања или работи кои ме загрижуваат?
- Дали постои нешто што треба да го направам за да се подготвам за хемотерапија?
- Како ќе знаеме дека хемотерапијата делува?
- Ако хемотерапијата не делува, дали постојат некои други видови на лекување што може да ги имам?

За повеќе прашања, посетете ги Интернет страниците cancerinstitute.org.au/how-we-help/reports-and-publications/question-lists-for-people-with-cancer